

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Českých Budějovicích rozhodl jako soud odvolací v senátě složeném z předsedy Mgr. Miloše Póla a soudců JUDr. Zuzany Völflové a JUDr. Tomáše Strouhy ve věci

žalobců: **a) Ing. Jan Boháč**, narozený 27.3.1956
bytem Masarykovo nábřeží 2058/38, 110 00 Praha 1 – Nové Město

b) Radim Boháč, narozený 15.5.1988
bytem Štěpařská 1196/18, 152 00 Praha 5 – Hlubočepy

c) Terezie Ratajová, narozená 15.5.1988,
bytem Na Hlinkách 418, 252 25 Jinočany – Zbuzany,

všichni zastoupeni JUDr. Zorkou Černoorskou, advokátkou
se sídlem Balbínova 384, 261 01 Příbram II

proti

žalované: **Česká republika - Státní pozemkový úřad**, IČO 01312774
se sídlem Husinecká 1024/11a, 130 00 Praha 3 – Žižkov
zastoupená Mgr. Miloslavem Strnadem, advokátem,
se sídlem Jugoslávská 620/29, 120 00 Praha

o nahrazení projevu vůle, o odvolání žalované proti rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 19. 9. 2021, č. j. 25 C 32/2020 – 614, ve znění opravného usnesení ze dne 10. 11. 2021, č.j. 25 C 32/2020 – 661,

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Hanušová.

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení **se** v části výroku I., týkající se pozemku parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy, obec Horní Stropnice **mění** tak, že se žaloba o nahrazení projevu vůle žalované uzavřít se žalobci smlouvu o převodu tohoto pozemku, **zamítá**.
- II. Rozsudek soudu prvního stupně **se** ve zbývajícím rozsahu výroku I., ve věci samé **potvrzuje**.
- III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobcům na náhradě nákladů odvolacího řízení před soudy obou stupňů 606 007 Kč do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám JUDr. Zorky Černožské, advokátky v Příbrami.

Odůvodnění:

1. Okresní soud v Českých Budějovicích (soud prvního stupně) napadeným rozsudkem nahradil projev vůle žalované uzavřít se žalobci a), b), c) smlouvu o bezúplatném převodu pozemků ve vlastnictví státu podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“), a to k uspokojení nároku žalobců a), b) a c) tak, že do jejich vlastnictví touto smlouvou jako náhradu za pozemky v restituci nevydané převádí: parc. č. 2720/19 a parc. č. 2720/22, vše v k.ú. České Budějovice 6 (obec České Budějovice), parc. č. 309/24 v k.ú. Drahotěšice, obec Drahotěšice, parc. č. 1131 v k.ú. Dlouhá Stropnice, obec Horní Stropnice, parc. č. 234, parc. č. 235/1, parc. č. 208/3, vše v k.ú. Horní Stropnice, obec Horní Stropnice, parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy, obec Horní Stropnice, parc. č. 926 v k.ú. Hranice u Nových Hradů, parc. č. 578/1 a parc. č. 1391/25 v k.ú. Údolí u Nových Hradů, obec Nové Hradky, část pozemku parc. č. 128/40 v k.ú. Všemslyce, obec Všemslyce, označené geometrickým plánem č. 929-178/2020 ze dne 27.10.2020, jež je nedílnou součástí této smlouvy a rozsudku, vyhotoveným Ing. Kateřinou Dvořákovou, jako parc. č. 128/67 o výměře 9 519 m² a parc. č. 128/40 o výměře 14 406 m², vše v k.ú. Všemslyce, obec Všemslyce a část pozemku parc. č. 128/41 v k.ú. Všemslyce, obec Všemslyce, obec Všemslyce, označená geometrickým plánem č. 929-178/2020 jako parc. č. 128/70 o výměře 30 m², parc. č. 128/72 o výměře 60 m² a parc. č. 128/41 o výměře 128 m², vše v k.ú. Všemslyce, obec Všemslyce, parc. č. 169/13 v k.ú. Drahotěšice, obec Drahotěšice, s tím, že jde o náhradu za část restitučních nároků, a to žalobci a) Ing. Janu Boháčovi spoluvlastnický podíl ideální jednu polovinu vzhledem k celku shora uvedených pozemků a žalobcům b) Radímu Boháčovi a c) Terezií Ratajové, rozené Boháčové, každému z nich spoluvlastnický podíl v rozsahu ideální jedné čtvrtiny vzhledem k celku těchto pozemků za jejich restituční nárok (**výrok I.**), zamítl žalobu v části, kterou se žalobci domáhali téhož nároku ve vztahu k části pozemku parc. č. 145/33 v k.ú. Ločnice, obec Ločnice označené geometrickým plánem č. 619-177/2020 ze dne 6.11.2020, vyhotoveným Ing. Kateřinou Dvořákovou jako parc. č. 145/33 o výměře 1193 m² v k.ú. Ločnice, obec Ločnice, jako parc. č. 444/4 a parc. č. 446/1 v k.ú. Dívčice, obec Dívčice (**výrok II.**) a zavázal žalovanou zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení 545 865 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalobců (**výrok III.**).
2. Z odůvodnění se podává, že žalobci se domáhali nahrazení projevu vůle žalované uzavřít s nimi smlouvu o převodu v žalobě specifikovaných pozemků. Žaloba byla v průběhu řízení měněna, soud změnu žaloby připustil a předmětem řízení se staly pozemky označené v předchozím odstavci, o nichž nakonec soud rozhodoval. Žalobci jsou potomky a dědici původní spoluvlastnice státem odňatých nemovitostí Anny Půlkrábkové, zemřelé 9.12.1963 (zde odvolací soud odkazuje na podrobný rozbor právního nástupnictví v bodech 6 – 8). V jednotlivých v žalobě specifikovaných správních rozhodnutích bylo rozhodnuto tak, že žalobci (jejich právní

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Hanušová.

předchůdci) nebyli určeni spoluvlastníky původních pozemků a žalobci proto mají právo na vydání pozemků náhradních. Žalobcům nelze vytýkat nedostatek aktivity a jejich zapojování do veřejných nabídek. Žalobci se do veřejných nabídek náhradních pozemků vyhlášených žalovanou přihlásili celkem v šesti případech od roku 2012, úspěšní byli pouze někteří z nich a z přehledu nároků na plnění, jež vedla žalovaná je zřejmé, že po roce 2012 žalobci dle náhledu neměli u ní evidované žádné restituční nároky, a proto se již nemohli do žádné z veřejných nabídek přihlásit. Žalobci se proto výzvou ze dne 1.7.2019 adresovanou žalované snažili dosáhnout toho, aby jejich restituční nároky zaevidovala ve správné výši a odkázal i na konkrétní územně plánovací dokumentaci platnou k datu přechodu vlastnického práva k odňatým pozemkům na stát. Žalovaná nejprve na původním ocenění nevydaných pozemků setrvala, avšak žalobci nadále aktivně postupovali a zaslali žalované (přípis 5.11.2019) předžalobní výzvu spojenou s odpovědí na žádost žalované s odkazem na příslušnou dobovou územně plánovací dokumentaci. Šlo o Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy – VIII. (Severní Libeň a Strážkov) s přilehlým územím Prahy – IX. – (Prosek a Vysočany), Návrh přehledného regulačního zastavovacího plánu pro část území Prahy 16, Návrh přehledného regulačního zastavovacího plánu pro část území Prahy XVII. (Motol) a Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy XVII. (Košíře). Zároveň nechali zpracovat znalecký posudek Ing. Renáty Schneiderovou Heralovou, Ph.D. ze dne 20.9.2019 č. 528/23/2019, jež předmětné nevydané pozemky ocenila v souladu s platnou judikaturou vyšších soudů v celkové výši 8 304 364 Kč. Tomu odpovídá restituční nárok žalobce a) 4 152 182 Kč, žalobce b) 2 076 091 Kč a žalobkyně c) 2 076 091 Kč. Dosud neuspokojený restituční nárok žalobců převyšuje mnohonásobně částku vyplývající z posudku. Teprve v průběhu tohoto řízení žalovaná přehodnotila původní stanovisko a provedla úpravu svého ocenění odňatých pozemků a předložila oponentní znalecký posudek znalce Ing. Pelce (zde odvolací soud odkazuje na body 11 – 15 rozsudku v podrobnostech). Soud prvního stupně vzhledem k odmítání žalované přecenit v souladu s argumentací žalobců odňaté pozemky, se žalobci nemohli řádně ve zbývajících částech svého nároku účastnit veřejných nabídek a domáhat se vydání náhradních pozemků. Soud shledal postup žalované jako liknavý a svévolný, neboť žalobci dlouhodobě marně usilují o dosažení odpovídající náhrady, přičemž žalovaná odmítala dostát své povinnosti poskytnout žalobcům náhradu ve správné výši, a to i po předložení znaleckého posudku prof. Ing. Renáty Schneiderové Heralové ve spojení s územně plánovací dokumentací (viz shora). Soud dále zdůraznil, že nutno vycházet z faktického stavu pozemků, z jejich charakteru ke dni přechodu na stát, zda jde o pozemky zemědělské či stavební. Předložená územně plánovací dokumentace dokládá, že předmětné pozemky byly určeny v rozhodné době podle této dokumentace k zastavění. Soud vycházel i ze závěrů posudku. Zdůraznil, že charakter pozemků před jejich přechodem na stát byl stejný, jako po jejich přechodu na stát, a tak jak byly zakresleny v příslušné územně plánovací dokumentaci platné v době přechodu v letech 1953 až 1975 byly následně zastavěny. Zdůraznil, že regulační plány vydané v 30. letech minulého století podle zákona č. 88/1920 Sb. platily až do 60. let minulého století, kdy byly postupně nahrazovány územně plánovací dokumentací podle zákona č. 84/1958 Sb., o územním plánování, ovšem stále byly tyto regulační plány plně využívány v územních řízeních za účinnosti posledně uvedeného zákona a v území Smíchov a Košíře nebyla v rozhodném období (k datu 31.3.1960 a 9.12.1960) dle znalkyně dohledána jiná platná územně plánovací dokumentace, než shora označené regulační plány. Soud dále vyšel z toho, že srážky při oceňování podle přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky je možné aplikovat pouze tehdy, kdy bude nade vši pochybnost prokázáno, že jsou naplněny podmínky pro jejich aplikaci, v opačném případě toto možné není a předmětné nevydané pozemky, jež byly ze strany státu odňaty předchůdcům žalobců, se nachází v zastavitelném území hlavního města Prahy, ve kterém jsou rozvedeny ve všech jeho částech inženýrské sítě, na které byly následně zastavěné pozemky napojeny, a proto pro použití aplikace srážek ve smyslu č. 7 podmínky splněny nejsou. Za prokazatelné a správné neměl soud ani závěry oponentního znaleckého posudku Ing. Pavla Pelce, a to i pokud jde o hodnotu restituovaných pozemků.

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Hanušová.

3. Za nedůvodnou považuje soud námitku promlčení restitučního nároku. Ve vztahu k přecenění restitučního nároku podle znaleckého posudku znalkyně, žalobci totiž uplatnili u žalované svůj restituční nárok řádně a vyplývá i z ustálené judikatury, že mají ze strany státu právo na řádné ocenění restitučního nároku. Samotný restituční nárok se nepromlčuje a v případě práva na řádné ocenění se nejedná o samostatné majetkové právo, jež by podléhalo promlčení. Současně zdůraznil, že i když žalovaná připustila, že nároky žalobců neocenila správně, i nadále je odmítá evidovat ve správné výši a žalobcům tak nadále znemožňuje zapojit se do veřejných nabídek. Právě svévolný a liknavý postup vede podle soudu prvního stupně k závěru o tom, že žalobci mohou uspokojení svého nároku uplatnit způsobem, který se vymyká zákonem stanovenému postupu (§ 11a zákona o půdě). Postup žalované, jak vyplývá z provedeného dokazování, byl i v jiných obdobných případech soudy (rozhodnutí zdejšího odvolacího soudu z 26.9.2017, č.j. 19 Co 1118/2017-222 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu ČR z 18.9.2018, č.j. 28 Cdo 2288/2018) hodnocen jako liknavý a svévolný, a proto i v této věci vzal soud za prokázané, že žalobci se domáhají uspokojení svých restitučních nároků právem. Soud se dále zabýval tím, zda jde o pozemky k převodu vhodné, jež by byly, nebýt liknavého postupu žalované, do veřejné nabídky zařaditelné (soud odkazuje na označenou judikaturu Nejvyššího soudu), neboť ani oprávněná osoba, jejíž nároky nebyly uspokojeny a vůči níž povinná osoba postupovala liknavě a svévolně, se nemůže neomezeně domáhat převodu kteréhokoliv zemědělského pozemku ve vlastnictví státu. Ve vztahu k jednotlivým žalobou nárokovaným pozemkům (odvolací soud odkazuje na body 33 a 47) soud vždy podrobně rozebral, proč má za to, že jde o pozemky vhodné a odvolací soud pro stručnost na uvedené podrobně odůvodněné body odkazuje a ze skutkových závěrů, jež se týkají jednotlivých vydaných pozemků, nadále vychází i pro potřeby odvolacího přezkumu.
4. Ohledně pozemků parc. č. 145/33 v k.ú. Ločnice a parc. č. 444/4 a č. 446/1, oba v k.ú. Dívčice soud žalobu zamítl (výrok II.). Ve vztahu ke všem ostatním pozemkům soud prvního stupně žalobě vyhověl tak, že žalobci a) přisoudil spoluvlastnický podíl k pozemkům ve výši jedné poloviny celku a žalobcům b) a c) každému ve výši jedné čtvrtiny celku s tím, že na žalobce převáděné pozemky mají ve svém souhrnu hodnotu 426 254,15 Kč, jež nepřesahuje dosud neuspokojený restituční nárok.
5. Výrok o náhradě nákladů řízení soud prvního stupně opírá o ust. § 142 odst. 3 o.s.ř. a přiznal žalobcům náhradu nákladů řízení představující zastoupení advokátem při odměně advokáta ve výši 9 328 Kč v případě každé zastupované osoby snižené o 20 %. Za každého zastupovaného náleží zástupkyni žalobců odměna ve výši 8 016 Kč, což při 18 úkonech právní služby (viz specifikace bod 58.), 18 režijních paušálech po 300 Kč a 6 x náhradě cestovního ve výši 1 344 Kč za jednu cestu a náhradě za promeškaný čas (6 x půlhodin po 100 Kč) a po navýšení o 21 % DPH představuje částku nákladů řízení ve výši 545 865 Kč.
6. Soud prvního stupně po doručení rozsudku k návrhu účastníků vydal opravné usnesení, kterým doplnil za poslední větu odstavce 43. odůvodnění týkající se pozemků parc. č. 578/1 a parc. č. 1391/25 oba v k.ú. Údolí u Nových Hradů, obec Nové Hradky. Zdůraznil, že tyto nejsou zatíženy žádnou zákonnou překážkou převoditelnosti, neboť dříve tvrzená překážka v podobě nařízení předběžného nařízení odpadla. Usnesení o zastavení řízení nabylo právní moci 15.7.2020 a současně s tím byla zrušena i předběžná opatření. Ceny pozemků v částce 88 042,80 Kč u pozemku 578/1 a 4 722,19 Kč u pozemku parc. č. 1391/25 učinily strany nespornými. V souvislosti s tím soud prvního stupně opravil i výrok III. napadeného rozsudku, když rozhodl, že žalovaná je povinna zaplatit žalobcům na náhradě nákladů řízení 564 682 Kč, neboť správné ocenění všech pozemků, jež jsou předmětem řízení, je 519 019,14 Kč, přičemž ani tato výše nároku nepřesahuje dosud neuspokojený restituční nárok žalobců.
7. Rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení napadla včasným a přípustným odvoláním, a to včetně odvolání proti opravnému usnesení, žalovaná (§ 201, § 202 a § 204 odst. 1 o.s.ř.), jejíž odvolání, jak už naznačeno shora nesměřovalo proti výroku II., neboť v tomto

rozsahu byla žalovaná úspěšná. Odvolatelka především nesouhlasila s oceněním žalobcům nevydaných pozemků, když v řízení byl k dispozici jednak znalecký posudek Ing. Heralové a jednak (oponentní) znalecký posudek Ing. Pelce předložený žalovanou. Nesouhlasí s tím, že nebyli vyslechnuti oba dva znalci v situaci, kdy byly k dispozici dva odlišné znalecké posudky a rozdíl v ocenění pozemků při porovnání obou znaleckých posudků činil 6 107 760 Kč. Soud nesprávně hodnotil tyto posudky v tom smyslu, který z nich a z jakých důvodů vezme za podklad svého rozhodnutí a z jakých důvodů nevychází ze závěrů druhého znaleckého posudku. Měl vyslechnout i druhého znalce. Odvolatelka poukazuje na judikaturu Nejvyššího soudu a zdůrazňuje, že soud nemůže činit odborné znalecké závěry ve smyslu jejich správnosti a důkaz znaleckým posudkem soud musí hodnotit jako každý jiný důkaz, nemůže však přezkoumávat věcnou správnost těchto posudků a nemůže upřednostnit jeden ze znaleckých posudků bez dalšího.

8. Odvolatelka dále nesouhlasí s tím, že by předmětné pozemky, jak uvádí ve znaleckém posudku Ing. Schneiderová Heralové, měly stavební charakter (sloužily k zastavení) především proto, že to nemá oporu v provedeném dokazování. Znalec Ing. Pelc se zabýval procesem faktické realizace zástavby na nevydaných pozemcích a k jednotlivým pozemkům uvedl, že podstatná část byla zastavěna až v 70. letech 20. století, tedy za účinnosti pozdější plánovací dokumentace, čili ke změně charakteru pozemků došlo až po jejich přechodu do vlastnictví státu a bez přičinění jejich původních vlastníků. Nelze proto počítat s navýšením ceny pozemku, u něhož došlo ke změně charakteru po přechodu na stát. Po provedeném dokazování nebylo zjištěno, že by nevydané pozemky byly určeny k zastavení ještě před jejich přechodem na stát, či že by alespoň byly odnímány se stavebním záměrem. V tomto smyslu je podle odvolatelky rozsudek zatížen vadou a je nesprávný. Totéž platí, pokud jde o aplikaci přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky č. 182/1988 Sb. Podle odvolatelky není pravdivý závěr soudu prvního stupně o tom, že nejsou nepochybně prokázány vážné důvody pro snížení ceny dle přílohy č. 7 vyhlášky, k možnosti jejich uplatnění se nepřihlíží. Plošné odmítnutí aplikace těchto srážek by mělo za následek nadhodnocení restitučních nároků oprávněných osob a vytvoření neekvivalentnosti poskytovaných náhrad ve vztahu k hodnotě odňatých a nevydaných pozemků, a i proto skutkový závěr o celkové výši restitučního nároku žalobců považuje odvolatelka za nesprávný.
9. Odvolatelka popírá i tvrzení o liknavém a svévolném přístupu, neboť podle ní nebyly splněné podmínky pro přecenění restitučního nároku žalobců v situaci, kdy navíc žalobci se v minulosti účastnili veřejných nabídek, žalovaná jejich účast akceptovala a docházelo k postupnému uspokojování restitučního nároku až do roku 2012, kdy začali být nečinní. Pokud žalobci více než sedm let nečinili žádné kroky směřující k uspokojení restitučního nároku, nelze jejich přístup považovat za dostatečně aktivní, a proto má za to, že i v otázce údajné liknavosti a svévole dospěl soud k nesprávnému závěru a nesprávně rozhodl. Ke vznesené námitce promlčení odvolatelka uvedla, že nebyla založena na tom, že by se promlčoval nárok na přecenění restitučního nároku, nýbrž na tom, že dochází k promlčení samostatného restitučního nároku, který byl již plně uspokojen po dobu více než tři let bez výhrad. Podle odvolatelky nároky vyplývající ze zákona o půdě jsou majetkové povahy a podléhají promlčení v obecné promlčecí lhůtě. Pokud žalobci po dobu delší než tři roky od vypořádání nároku nenapadli vyjádřením nesouhlasu či žádostí o přecenění svého restitučního nároku u žalované, nelze se z takového nároku domáhat dalšího plnění. Jestliže k poslednímu plnění došlo v roce 2012, museli by žalobci uplatnit svůj nárok nejpozději v roce 2016, což se nestalo.
10. Dále odvolatelka namítá (ne)převoditelnost a chybné ocenění požadovaných náhradních pozemků. Pozemek parc. č. 1131 v k.ú. Dlouhá Stropnice, obec Horní Stropnice, měl soud vycházet nikoliv z posudku znalkyně Ing. Schneiderové Heralové, nýbrž z veřejně dostupného územního plánu obce, z něž je zřejmé, že hlavním využitím předmětného pozemku je jeho určení ke zřízení zahrad a sadů a splňuje proto parametry pro ocenění podle § 14 odst. 1 oceňovací vyhlášky a měl být oceněn sazbou 20 Kč/m². Soud se těmito námitkami nezabýval a daný

pozemek proto nesprávně ocenil. Ve vztahu k pozemku parc. č. 208/3 v k.ú. Horní Stropnice žalovaná namítala jeho nepřesnost, když část pozemku je zastavěna stavbami pro osobní rekreaci a tvoří funkční celek s nemovitostí ve vlastnictví třetí osoby a zdůraznila, že při hodnocení funkční souvislosti je třeba vycházet z konkrétních skutkových okolností případu, navrhopat výslech svědka Pavla Zifčáka a i na danou věc je třeba aplikovat závěr, že při vydávání náhradních pozemků je třeba postupovat obzvláště citlivě a obezřetně, aby nebyly založeny nové křivdy. Podle odvolatelky je daný pozemek převodu na žalobce nevhodný. K otázce převoditelnosti pozemku parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy, obec Horní Stropnice, tvrdila odvolatelka existenci překážky převoditelnosti ve smyslu § 6 odst. 1 písm. c) zákona č. 503/2012 Sb. s tím, že poznámka o zahájení pozemkových úprav ve vztahu k danému pozemku byla do katastru zapsána s právními účinky ke dni 15.3.2021 na základě oznámení Státního pozemkového úřadu o zahájení pozemkových úprav a soud prvního stupně, nerespektoval zákon, když dospěl k závěru, že samotné zahájení pozemkových úprav není překážkou, která by bránila převodu tohoto pozemku na žalobce. Pozemek je jednoznačně nepřevoditelný. Nakonec odvolatelka nesouhlasí s převoditelností pozemků č. 128/40 a parc. č. 128/41 v k.ú. Všemyslice, obec Všemyslice. Soud nerespektoval nálezu Ústavního soudu z 5.1.2021 sp. zn. III. ÚS 3804/19, který dospěl k závěru, že soudy s ohledem na princip dělby moci a nedostatek pravomoci nemohou samy rozhodovat o vydání pouze (nově) oddělené části pozemku, pokud nejprve neproběhne před správním orgánem (stavebním úřadem) řízení o jeho oddělení, k čemuž zde nedošlo. Soud prvního stupně zatížil při vydání uvedených pozemků rozsudek vadou.

11. Odvolatelka nakonec nesouhlasila s rozhodnutím soudu o náhradě nákladů řízení, a to pokud jde o jejich výši. Především to měla být ona, kdo byl ve věci plně úspěšný a komu měla být přiznána. Dále podle odvolatelky soud vyšel nesprávně z tarifní hodnoty určené podle § 8 odst. 1 advokátního tarifu, ačkoliv správně měl vyjít z tarifní hodnoty podle § 9 odst. 3 písm. b) advokátního tarifu, tj. z částky 35 000 Kč či postupovat podle § 150 o.s.ř.. Žalovaná zdůrazňuje, že žalobci zahájili cca 9 paralelních řízení po celé České republice a některá vyjádření advokáta jsou s ohledem na obdobný skutkový stav věci užívaná i v rámci jiných soudních řízení. Odvolatelka zde odkázala i na označená rozhodnutí Ústavního soudu a Nejvyššího soudu a zdůraznila i to, že požadavek žalované na náhradu nákladů řízení ve výši 545 865 Kč je nepřiměřený v situaci, kdy vydávané pozemky byly soudem oceněny na částku 426 254,15 Kč. Odvolací soud by se proto měl zabývat otázkou, zda mechanická aplikace zákona v daném případě nemůže přinést absurdní důsledky. Odvolatelka navrhla zrušení napadeného rozsudku a vrácení věci soudu prvního stupně. Uvedenou argumentaci opakovala v odvolání proti opravnému usnesení.
12. Žalobci ve vyjádření k odvolání žalované především v souvislosti se zjišťováním charakteru odňatých pozemků (zda šlo o pozemky určené k zastavění) zdůraznili, že použití podkladů znalce pro vypracování znaleckého posudku je otázkou právní a bylo i judikaturou potvrzeno, že je použitelná územně plánovací dokumentace z 30. let minulého století pro ocenění odňatých a nevydaných pozemků a není třeba zjišťovat další kritéria. Žalobci ve vztahu k odňatým pozemkům vycházeli z Návrhu přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy – VIII (severní Libeň a Střížkov) s přílehlými územími Prahy – 9 (Prosek a Vysočany), jež vydala státní regulační komise, respektive vycházela z dalších Návrhů přehledného regulačního a zastavovacího plánu, jak je cituje i soud prvního stupně. Žalobci předložili dva platné plány z 30. let, které byly potvrzeny Ministerstvem veřejných věcí a existence těchto plánů postačuje ke splnění podmínek podle zákonné úpravy i podle judikatury Nejvyššího soudu k tomu závěru, že i pro ocenění pozemků odňatých po 1.1.1959, lze užít platnou územní plánovací dokumentaci z 30. let. Žalobci odkázali na odůvodnění napadeného rozsudku, jež se váže k hodnocení posudku znalkyně prof. Ing. Renáty Schneiderové Heralové včetně zohlednění závěru posudku Ing. Pavla Pelce, který předložila žalovaná. Soud odůvodnil, proč nepovažoval výslech jmenované znalkyně za nutný, neboť její úvahy byly dostatečně vysvětlené při jejím znaleckém výslechu

zachyceném v soudu předložených protokolech o jednání v jiných obdobných případech mezi týmiž účastníky. Účastníci pak v průběhu řízení na původním návrhu tohoto důkazu výsledkem znalkyně ani netrvali. Ke slyšení Ing. Pavla Pelce žalobci uváděli, že jeho oponentní znalecký posudek předložila žalovaná až v podání ze dne 9.9.2021, kdy ovšem tento důkaz nenavrhl (míněno slyšení znalce) a nenavrhl jej ani následně, a to ani po poučení podle § 119a odst. 1 o.s.ř. Žalobci zdůrazňují, že charakter pozemků je třeba posuzovat k datu přechodu na stát, tj. k 31.3.1960 a 9.12.1963 a k tomuto datu také náleží žalobcům náhrada odpovídající charakteru pozemků a cena se vypočítává podle cenového předpisu platného ke dni účinnosti zákona o půdě. Z předmětného posudku je zřejmé, že charakter pozemků před jejich přechodem na stát byl stejný jako po jejich přechodu na stát, byly zakresleny v příslušné územně plánovací dokumentaci jako pozemky určené k zástavbě a následně také byly mezi lety 1953 a 1975 případně v letech následujících zastavěny. Žalobci zdůraznili, že do současné doby bylo soudy prvního stupně v obdobné právní věci žalobců vydáno již několik pravomocných rozsudků, na které žalobci odkazují a v nichž bylo rozhodováno o nároku původně vedeném pod č.j. PÚ 1107/92, kde se shodně jednalo o pozemky v k.ú. Smíchov a v k.ú. Košíře, jež jsou předmětem i tohoto řízení. Žalobci nesouhlasí s tím, že by nový zákon o územním plánování rušil dosud platné územní plány, neboť územně plánovací dokumentace platí až do doby, než je nahrazena novou územně plánovací dokumentací. Nové zákony sice mohou upravovat povinnost přijímat nové typy územně plánovací dokumentace, avšak pokud neobsahují ustanovení rušící původní územně plánovací dokumentaci, tato i nadále platí.

13. V případě srážek podle přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky je především na znalci, jak a v jakém rozsahu je bude aplikovat. Srážky za nepřipojitelnost pozemků k sítím, neexistující místní občanské vybavenosti, nedostupnosti veřejné dopravy atp. se nelze domáhat, jestliže byly odňaty státem velké půdní celky k rozvoji Prahy, aniž byla územně plánovací dokumentací určená výstavba objektů pro bydlení i objektů občanské vybavenosti, komunikací a sítí, přičemž s výstavbou nových částí Prahy a zahušťováním zástavby se rozšiřovala i veřejná doprava. Zde soud správně odkázal na konkrétní rozhodnutí Nejvyššího soudu, který v obdobné věci vyloučil aplikaci srážek podle přílohy č. 7. Soud prvního stupně rozhodl správně, když tyto srážky neaplikoval. Správný je i závěr soudu prvního stupně o existenci liknavého a svévolného postupu žalované ve vztahu k žalobcům, kteří se do roku 2012 účastnili šesti veřejných nabídek a posléze společně s ostatními spoluvlastníky očekávali nové rozhodnutí ve věci jejich restitučního nároku ze strany žalované či sdělení, že jejich restituční nárok byl již podle žalované celkově vyřešen, k tomu však nedošlo. Správný je závěr soudu prvního stupně, že žalovaná si počínala liknavě a v důsledku této liknavosti nejsou doposud vypořádané nároky žalobců uplatněné původní oprávněnou osobou již v roce 1992. Žalovaná ostatně k přecenění nepřistoupila, ani když obdržela podnět žalobců z roku 2019 a i z toho lze dobře dovodit její liknavost. Jestliže doposud nebyly správně oceněné restituční nároky žalobců, nemohli se tito se svým nárokem účastnit veřejných nabídek a postup žalované proto liknavý je. Nakonec vznesená námitka promlčení musí být přinejmenším posouzena jako rozporná s dobrými mravy, ovšem především nemůže být oprávněná v situaci, kdy oprávněné osoby mají právo na řádné ocenění restitučního nároku a v situaci, kdy samotný restituční nárok se nepromlčuje a právo na řádné ocenění tohoto restitučního nároku není samostatné majetkové právo, nemůže zde dojít k jeho promlčení.
14. Dále se žalobci vyjadřovali k posouzení převoditelnosti a ocenění pozemků požadovaných k vydání. Ve vztahu k pozemku parc. č. 1131 v k.ú. Dlouhá Stropnice, obec Horní Stropnice především zdůraznili v souladu se závěry soudu prvního stupně, že se náhradní pozemky převáděné do vlastnictví oprávněných osob poskytují v cenách platných ke dni účinnosti zákona o půdě a námitky o jejich současné lukrativnosti proto nemají relevanci, a proto soud prvního stupně správně odmítl i vypracování posudku revizního. Ve vztahu k pozemku parc. č. 208/3 v k.ú. Horní Stropnice, obec Horní Stropnice správně byl učiněn závěr o nedostatku funkční souvislosti se stavbou bytového domu, kdy navíc bylo provedeno i dokazování k této otázce a na

základě svědecké výpovědi Pavla Zifčáka bylo zjištěno, že tento není nezbytný pro obsluhu, údržbu či správu předmětného domu, a proto jest považovat odvolání ve vztahu k tomuto pozemku za ryze účelové. Ve vztahu k pozemku parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy, obec Horní Stropnice podle žalobců žalovaná nedoložila tvrzenou překážku převoditelnosti, přičemž v katastru nemovitostí nebyla uvedena žádná poznámka týkající se zahájení komplexní pozemkové úpravy, a proto i ve vztahu k tomuto pozemku soud prvního stupně rozhodl podle žalobců správně a totéž nakonec platí, pokud jde o pozemky parc. č. 128/40 a parc. č. 128/41, oba v k.ú. Všemyšlice, obec Všemyšlice, neboť geometrickým plánem byly odděleny k převodu ty části pozemků, které nebyly zasaženy překážkami jejich převoditelnosti a ty části pozemku, které byly určeny platným územním plánem k zástavbě veřejně prospěšných staveb, již nejsou dále v tomto řízení požadovány, a proto i tyto pozemky by mohly být vydány, nic tomu nebránilo. Žalobci proto navrhuji potvrzení rozsudku jako věcně správného.

15. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení (jež bylo také napadené odvoláním žalované) podle § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř. při nařízeném jednání (§ 214 odst. 1 o.s.ř.) a shledal odvolání, vyjma nahrazení projevu vůle k jednomu pozemku, zcela nedůvodným. Odvolání žalované pak nenapadá zamítavou část rozsudku (výrok II.), a proto v tomto rozsahu rozsudek samostatně nabyl právní moci (§ 206 odst. 2 o.s.ř.) a v této části není předmětem přezkumu v odvolacím řízení.
16. Podle § 11a odst. 1 zákona o půdě, oprávněným osobám uvedeným v § 4, kterým podle tohoto zákona nelze vydat pozemek odňatý způsobem uvedeným v § 6 odst. 1 a 2, převádí pozemkový úřad jiné pozemky na základě veřejných nabídek, není-li dále stanoveno jinak. Osoby, na které právo oprávněné osoby na bezúplatný převod jiného pozemku přešlo děděním nebo převodem práva podle § 13 odst. 8 písm. b), se pro účely tohoto zákona považují za oprávněné osoby. Podle § 14 odst. 1 zákona o půdě, oprávněné osobě náleží náhrada za obytné budovy, hospodářské budovy a jiné stavby, které podle tohoto zákona nelze vydat nebo které zanikly nebo byly převedeny na osobu, která není povinna je vydat. Obdobně oprávněné osobě náleží náhrada za pozemek, který se podle tohoto zákona nevydává a za který nebyl poskytnut jiný pozemek.
17. Podle § 6 odst. 1 zákona č. 503/2012 Sb., o Státním pozemkovém úřadu, podle tohoto zákona nebo zákona č. 229/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, anebo zákona č. 44/1988, o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, nelze převádět z vlastnictví státu na jiné osoby zemědělské pozemky určené k řešení podle § 2 zákona č. 139/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, u kterých je v katastru nemovitostí vyznačena poznámka o zahájení pozemkových úprav.
18. Odvolací soud vychází nesporného faktu, že žalobci jsou oprávněnými osobami podle § 4 odst. 2 písm. c) zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon o půdě“) a vystupují jako právní nástupci Anny Půlkrábkové, zemřelé 9.12.1963. Tvrdí, že současný neuspokojený nárok žalobce Ing. Jana Boháče je 4 022 241,43 Kč a žalobců b) a c) jako právních nástupců JUDr. Miroslavy Boháčové, je v případě každého z nich 2 011 127,72 Kč. Nárok vyplývá ze správních rozhodnutí uvedených v bodě II žaloby (počínaje rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy, Pozemkového úřadu, č.j. PÚ 1322/92 a konče rozhodnutím Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Praha č.j. PÚ 1107/92/3 ze dne 9.12.2009). V těchto rozhodnutích nebyli žalobci (jejich právní předchůdci určení) spoluvlastníky odňatých pozemků pro jejich nevydatelnost a mají proto právo na vydání pozemků náhradních. Žalovaná hodnotu odňatých pozemků zpochybňuje a až teprve v průběhu tohoto řízení se tak pokoušela činit alespoň zdánlivě kvalifikovaně předložením oponentního znaleckého posudku.
19. Ve vztahu k řízení podle zákona o půdě, kdy je uplatněn nárok na vydání náhradních pozemků místo pozemků původně odňatých, které vydat podle zákona o půdě nelze, obecně platí, že toto restituční řízení klade na oprávněnou osobu mimořádné nároky, neboť nejprve musí uplatnit svůj nárok u správního orgánu a v případě, že restituční nárok oprávněné osoby je dán, ovšem

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Hanušová.

pozemek nelze pro zákonné překážky vydat, nastupuje fáze, kdy účastník se musí ucházet o vydání náhradního pozemku cestou veřejných nabídek. Tento krok často musí podstupovat opakovaně, neboť nabídka pozemků v rámci veřejných nabídek zpravidla nepostačuje k uspokojení restitučního nároku. Nezbytným předpokladem pro řádné uplatnění restitučního nároku oprávněnou osobou v rámci veřejné nabídky je jeho správné ocenění. Správné stanovení výše restitučního nároku je povinností státu, který je zde v pozici dlužníka. Nesprávné vyčíslení je odpovědnost státu a jeho pasivitu nelze v žádném případě přenášet na oprávněnou osobu. Nemůže proto nikdy oprávněná osoba (její právní nástupci) nést odpovědnost za nesprávné vyčíslení restitučního žalovanou. K nutnosti správného vyčíslení restitučního nároku jež je jedním ze základních předpokladů pro jeho uplatnění se vyjádřil Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 9.12.2009 sp. zn. 31 Cdo 3767/2009, kde jednoznačně formuloval, že *„nesnáze při vyřizování nároku vyplývajících z restitučních předpisů nesmí státní orgán přesouvat na osoby oprávněné a nemůže těmito těžkostmi – ať už jsou jakéhokoliv charakteru – odůvodňovat nedostatky ve svém postupu, tedy například nemůže oprávněné osoby vinit z toho, že se lépe nestaraly o správné zjištění hodnoty restitučního nároku. Chybně vyčíslený restituční nárok je tedy chybou státu, jež objektivně znemožňuje řádné uplatnění a vymožení restitučního nároku, což ve svém důsledku vede k nutnému závěru, je-li takový postup státu prokázán, o existenci libovůle a liknavosti a oprávněná osoba pak může své právo realizovat formou uplatnění nároku na nahrazení projevu vůle, respektive na uzavření smlouvy, jež oprávněná osoba po státu požaduje vydání konkrétního pozemku.“*

20. V daném případě byl restituční nárok uplatněn v roce 1992, bylo o něm postupně rozhodováno správním orgánem (Magistrátem hlavního města Prahy, Pozemkovým úřadem Praha a posléze Ministerstvem zemědělství, Pozemkovým úřadem Praha). Čerpání restitučního nároku žalobci ukončili v roce 2012, kdy se postupně účastnili několika veřejných nabídek, dokud nevyčerpali žalovanou vyčíslený restituční nárok. Žalovaná byla od té chvíle pasivní a posléze setrvala na stanovisku, že jí učiněné vyčíslení hodnoty odňatých pozemků je správné. Tím že žalovaná vycházela z nesprávně stanovené výše restitučního nároku (jak bylo prokázáno v tomto řízení), objektivně bránila jeho řádnému uspokojení, a svůj postoj odmítala změnit i za situace, kdy oprávněné osoby samy aktivně přispěly ke zjištění správné výše tohoto nároku, když zajistily vyhotovení odpovídajícího znaleckého ocenění, ač k tomu byla povinna zásadně žalovaná. Ta se však k této své povinnosti stavěla odmítavě a dokonce ještě v průběhu tohoto řízení odmítala respektovat správné ocenění restitučního nároku žalobců. Aktivní začala být až na samém konci tohoto řízení, kdy předložila svůj oponentní posudek, tedy po 9 letech své naprosto pasivity, počítáno od roku 2012. Ze všech popsaných okolností je zřejmé, že žalovaná přistupovala k plnění daného restitučního nároku žalobců liknavě a s ohledem na uvedená zjištění i svévolně, vědoma si svého silnějšího postavení. Svou pasivitou aktivně přispěla k tomu, že žalobci nemohli cestou veřejných nabídek uspokojit svůj restituční nárok standardní cestou a díky tomu jsou splněné podmínky, aby žalobci požadovali vydání konkrétních náhradních pozemků nikoli podle § 11a odst. 1 zákona o půdě, nýbrž žalobou na nahrazení projevu vůle při bezúplatném převodu náhradních pozemků. Závěr soudu prvního stupně o liknavém a svévolném jednání žalované je správný a v tomto směru lze odkázat na podrobné a přesvědčivé odůvodnění napadeného rozsudku a je možné se zabývat námitkou promlčení, námitkou zpochybňující cenu původně odňatých pozemků a námitkou nepřevoditelnosti náhradních pozemků.
21. Shora uvedené skutečnosti podle odvolacího soudu zcela vylučují i úvahy o možném promlčení daného nároku, neboť žalobci respektive jejich právní předchůdci, svůj restituční nárok řádně uplatnili primárně u správního orgánu v roce 1992 a od té doby nepřetržitě pokračují ve snaze jej vymoci, když po vydání příslušných správních rozhodnutí (počínaje rozhodnutím Magistrátu hlavního města Prahy, Pozemkového úřadu, č. j. PÚ 1322/92 a konče rozhodnutím Ministerstva zemědělství – Pozemkového úřadu Praha č. j. PÚ 1107/92/3 ze dne 9.12.2009) pokračovali nepřerušeně ve snaze získat adekvátní náhradu za nevydatelné původní pozemky a posléze se opětovně aktivně, po mezidobí naprosto pasivity žalované, snažili aktivně domoci přecenění svého nesprávně oceněného restitučního nároku. Odvolací soud opětovně zdůrazňuje, že

předpokladem pro vymožení restitučního nároku je jeho řádné ocenění a absence řádného ocenění fakticky brání tomu, aby vůbec mohl započít běh promlčecí doby, a jde přitom o chybu a odpovědnost státu při zdůraznění toho, že „nárok“ na řádné ocenění není samostatným majetkovým právem, nýbrž jde o součást posouzení původního restitučního nároku. Nebylo zde tvrzeno, natož prokazováno, že by snad žalovaná dala výslovně najevo, že chybně stanovený nárok považuje za vyčerpaný a nehodlá dále plnit. Navíc v případě restitučního nároku by i důvodně vznesená námitka promlčení musela být podrobena zkoumání z hlediska porušení dobrých mravů a konkrétní okolnosti této věci by svědčily pro nutnost jejího odepření (k tomu srovnej rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29.9.2009, sp. zn. 28 Cdo 3381/2009 a rozhodnutí v něm odkazovaná). Soud prvního stupně tedy správně dovodil nedůvodnost námitky promlčení a bylo dále možné, aby se odvolací soud zabýval věcnými námitkami odvolatelky.

22. Pokud jde o ocenění odňatých a nevydatelných pozemků, vychází odvolací soud z podrobně odůvodněných skutkových závěrů soudu prvního stupně, především z příslušné dobové územně plánovací dokumentace (šlo o Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy – VIII. /Severní Libeň a Strážkov/ s přílehlým územím Prahy – IX. – /Prosek a Vysočany/, Návrh přehledného regulačního zastavovacího plánu pro část území Prahy 16, Návrh přehledného regulačního zastavovacího plánu pro část území Prahy XVII. /Motol/ a Návrh přehledného regulačního a zastavovacího plánu pro část území Prahy XVII. /Košíře/) a ze znaleckého posudku Ing. Renáty Schneiderové Heralové, Ph.D. ze dne 20.9.2019 č. 528/23/2019 (dále také „znalecký posudek“), jež předmětné nevydané pozemky ocenila v souladu s platnou judikaturou vyšších soudů v celkové výši 8 304 364 Kč. Tomu odpovídá restituční nárok žalobce a) 4 152 182 Kč, žalobce b) 2 076 091 Kč a žalobkyně c) 2 076 091 Kč. Za podstatnou považuje odvolací soud skutečnost, že k datu přechodu na stát (31.3.1960 a 9.12.1963) byly stále platné shora uvedené regulační a zastavovací plány, kterých se nově vydaný zákon č. 84/1958 Sb., o územním plánování, nedotkl. Podle těchto plánů bylo předmětné území (odňaté pozemky) určené k zastavění. Žádná jiná územně plánovací dokumentace v rozhodné době neexistovala a jediným skutečným účelem odnětí daných pozemků byla výstavba zejména obytných domů a s ní spojené infrastruktury. Vyplyvá to ze zakreslení pozemků v příslušné územně plánovací dokumentaci a z toho, že byly v letech 1953 – 1975 zastavěné, a to právě v souladu s regulačními plány z 30. let. Ty byly postupně za účinnosti zákona č. 84/1958 Sb., o územním plánování, nahrazované novou územně plánovací dokumentací. Z provedeného dokazování je také jisté, že k odnětí předmětných pozemků nedošlo za účelem jejich zemědělského využití. Nakonec právě i odnětí velkých celků za účelem budoucí rozsáhlé výstavby na velkém území vylučuje, jak správně a podrobně rozebral soud prvního stupně a jak poukazují i žalobci, aby zde bylo aplikováno snížení ceny dle přílohy č. 7 oceňovací vyhlášky (odvolací soud na body 14. – 18.). Závěry soudu prvního stupně mají oporu v obsahu spisu a vylučují nutnost dalšího (revizního) znaleckého zkoumání.
23. Dále se odvolací soud zabýval námitkou ocenění a nepřevoditelnosti vydávaných pozemků, jež směřovala proti pozemkům parc. č. 1131 v k.ú. Dlouhá Stropnice, obec Horní Stropnice, parc.č 208/3 v k.ú. Horní Stropnice, obec Horní Stropnice, parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy, obec Horní Stropnice, a parc. č. 128/40 o výměře 14 406 m² a část pozemku parc. č. 128/41 oba v k.ú. Všemyslice, obec Všemyslice (ve vztahu k ostatním pozemkům námitky odvolatelky nezazněly).
24. V případě pozemku parc. č. 1131 v k.ú. Dlouhá Stropnice, obec Horní Stropnice, odvolací soud může odkázat na skutkové závěry soudu prvního stupně, jež vycházejí ze znaleckých závěrů prof. Ing. Renáty Schneiderové Heralové, která tento pozemek ocenila částkou 7 642 Kč, aniž prováděl revizní znalecké zkoumání ve vztahu k tomuto pozemku (když žalovaná tvrdila jeho cenu ve výši 23 223 Kč). Nehledě na neekonomičnost takového postupu s přihlédnutím k rozdílu srovnávaných hodnot a očekávané ceně za revizní posudek má odvolací soud za to, že by takový postup snad mohl přicházet v úvahu leda tehdy, jestliže by závěry prof. Ing. Renáty Schneiderové Heralové byly nepřezkoumatelné, nepřesvědčivé či zjevně excesivní, což v daném případě

nenastalo, za podstatné považuje odvolací soud správné zjišťování ceny tohoto pozemku ke dni účinnosti zákona o půdě a případná současná „lukrativnost“ tohoto pozemku je nerozhodná, ostatně jako není podstatná současná tržní cena pozemků odňatých. Závěry uvedené znalkyně týkající se tohoto pozemku jsou natolik jednoznačné a přesvědčivé, že vylučují nutnost jejich revize. Platí proto, že soud prvního stupně danou spornou otázku posoudil správně.

25. V případě pozemku parc.č 208/3 v k.ú. Horní Stropnice, obec Horní Stropnice, může odvolací soud opět odkázat na správné závěry soudu prvního stupně, který navíc nerezignoval ani na důkazní návrh žalované, když k tvrzené funkční souvislosti tohoto pozemku se stavbou bytového domu vyslechl i jí navrženého svědka Pavla Zifčáka a dovodil absenci takové funkční souvislosti, jež by vydání pozemku bránila. Pozemek vskutku není nutný pro obsluhu, údržbu ani správu bytového domu. Zmíněná svědecká výpověď tedy námitku žalované vyvrátila a žádné jiné relevantní důkazně podpořené tvrzení žalovaná soudu nenabídla. Závěry soudu prvního stupně (viz body 38. – 41.) svědčící pro vydatelnost tohoto pozemku jsou tedy správné.
26. V případě pozemků parc. č. 128/40 a parc. č. 128/41 oba v k.ú. Všemyslice, obec Všemyslice (v rozsahu jejich oddělení geometrickým plánem č. 929-178/2020 ze dne 27.10.2020, jež je nedílnou součástí smlouvy a rozsudku, vyhotoveným Ing. Kateřinou Dvořákovou) odvolací soud zcela odkazuje na přesvědčivé a správné závěry soudu prvního stupně o vydatelnosti takto nově vymezených pozemků, jak byly označeným geometrickým plánem odděleny a zůstaly předmětem tohoto řízení. Jednoznačně již neobstojí dřívější námitky o jejich nevydatelnosti pro zatížení zákonnými překážkami. Zcela lichá je pak i argumentace žalované poukazující na nálezy Ústavního soudu ze dne 5.1.2021, sp. zn. III. ÚS 3804/19, podle kterého soudy nemohou samy rozhodovat o vydání pouze části pozemku, pokud nejprve neproběhne před stavebním úřadem řízení o jeho dělení. Závěry tohoto nálezu již byly přesvědčivě překonány. Nejprve se proti nálezu Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 3804/19 odmítavě v argumentačně bohatém rozsudku ze dne 27.4.2021, sp. zn. 28 Cdo 509/2021, vymezil Nejvyšší soud a především následně Ústavní soud v plenárním stanovisku ze dne 12.10.2021, sp. zn. Pl. ÚS-st.54/21 (a dále ještě v nálezu ze dne 25.10.2021, sp. zn. I. 1772/2021), dospěl k závěru, že neshledává jako neústavní takový právní závěr ... „podle kterého obecné soudy v řízení o nahrazení projevu vůle povinné osoby k bezúplatnému převodu náhradního pozemku na oprávněnou osobu podle zákona o půdě současně mají pravomoc rozhodnout o dělení pozemku. Rozhodnou-li soudy v takovém řízení o dělení pozemku na základě přiloženého geometrického plánu, nepostupují ultra vires a neporušují princip dělby moci dle č. 2 odst. 1 a 3 Ústavy, zásadu zákonnosti při výkonu veřejné moci dle čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny a ani ve svých důsledcích práva dosavadního vlastníka pozemků na ochranu majetku dle čl. 11 odst. 1 Listiny a na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 Listiny, jak tvrdí nálezy sp. zn. III. ÚS 3804/19. Zvolení opačného výkladu by vedlo k odeprání práva na soudní ochranu podle čl. 36 odst. 1 a 2 Listiny.“ Z podaného vyplývá, že i v případě těchto pozemků soud prvního stupně rozhodl správně a odvolací námitky neobstojí.
27. Lze shrnout, že vyjma pozemku parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy (viz níže) rozhodl soud prvního stupně v meritu věci správně, a proto odvolací soud jeho rozsudek v tomto rozsahu potvrdil postupem podle § 219 o.s.ř. (viz výrok II. tohoto rozsudku).
28. Jiná situace je v případě pozemku parc. č. 2839 v k.ú. Svěbohy, který je zatížen pozemkovými úpravami podle § 6 odst. 1 písm. c) zákona č. 503/2012 Sb., o státním pozemkovém úřadu ve znění pozdějších předpisů, což je skutečnost, která byla již v průběhu řízení před soudem prvního stupně zřejmá z výpisu z katastru nemovitostí z LV 10 002 pro k.ú. Svěbohy, obec Horní Stropnice a tato skutečnost platila i v době rozhodování odvolacího soudu, když z uvedeného výpisu z katastru nemovitostí je zřejmé, že byly zahájeny pozemkové úpravy a tato poznámka je zanesena do katastru nemovitostí na základě oznámení Státního pozemkového úřadu po zahájení pozemkových úprav č.j. SPÚ 088066/2021/sedl ze dne 15.3.2021, kdy právní účinky zápisu nastaly právě k tomuto datu, jež byl proveden 8.4.2021. Platí přitom, že zahájení pozemkových úprav, jež se dějí ve veřejném zájmu a dochází při nich prostorově a funkčně k novému

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Hanušová.

uspořádání pozemků, které se zcelují nebo dělí a zároveň se tímto způsobem zajišťuje i lepší přístupnost a využití pozemků, vyrovnávají hranice pozemků atp., požívá ochrany zákona, jak je zřejmé právě z citovaného ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) již v takovém případě vylučuje převod dotčeného pozemku z vlastnictví státu na jiné osoby, a proto takový pozemek nelze z podstaty věci považovat za vydatelný. Jestliže soud prvního stupně tuto okolnost přehlédl, rozhodl nesprávně a odvolacímu soudu proto nezbylo, než, a to pouze ve vztahu k tomuto jedinému pozemku z těch, jež žalobci nárokovali, rozsudek soudu prvního stupně změnit a žalobu ve vztahu k tomuto pozemku – ve vztahu k nároku na nahrazení projevu vůle uzavření smlouvy o převodu tohoto pozemku – zamítnout. Ke změně došlo postupem podle ust. § 220 odst. 1 písm. b) o.s.ř. (viz výrok I. tohoto rozsudku).

29. Nakonec se odvolací soud zabýval rozhodnutím o náhradě nákladů řízení a to jednak z pohledu, dílčí změna napadeného rozsudku v podobě částečného zamítnutí žaloby, což znamená změněnou výši předmětu řízení, od níž se odvíjí odměna advokáta a tato změna zároveň vede k nutnosti nového rozhodnutí o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Dále se odvolací soud zabýval námitky žalované, jež požadovala (pokud vůbec bude žalobcům přiznán nárok na náhradu nákladů řízení), aby se tarifní hodnota potažmo odměna advokáta odvíjela od ustanovení § 9 odst. 3 písm. b) advokátního tarifu a nikoliv od hodnoty vydávaných nemovitostí, případně navrhovala aplikaci § 150 o.s.ř. v její prospěch.
30. Pokud jde o stanovení tarifní hodnoty, žalobci uplatnili nárok na nahrazení projevu vůle při uzavření smlouvy o bezúplatném převodu náhradních pozemků podle zákona o půdě. Uvedené rozhodnutí je rozhodnutím státního orgánu o nabytí vlastnictví, podle něhož se oprávněná osoba stává vlastníkem pozemků dnem právní moci rozhodnutí soudu (k tomu srovnej například usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7.8.2019 sp.zn. 28 Cdo 1633/2019) a zároveň závisí na znaleckém posudku. Žalobci byli s tímto požadavkem úspěšní, což zakládá jejich nárok na náhradu nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o.s.ř. a tarifní hodnota se pak logicky odvíjí od hodnoty pozemků podle znaleckého posudku. Soud prvního stupně proto i při stanovení tarifní hodnoty respektive odměny advokáta, postupoval správně, odvolací soud pouze musel náklady přepočítat s ohledem na změnu rozsudku potažmo změnu hodnoty předmětu řízení.
31. Ocenění všech vydaných pozemků po dílčí změně napadeného rozsudku je dáno částkou 419 643 Kč, čemuž odpovídá odměna advokáta za jeden úkon právní služby ve výši 9 980 Kč (§ 7 bod 5 a § 8 odst. 1 advokátního tarifu). S ohledem na zastupování více (tří osob) je nutné odměnu advokáta snížit o 20 % (§ 12 odst. 4 advokátního tarifu), čemuž odpovídá odměna advokáta za zastupování každého jednoho z žalobců ve výši 7 984 Kč, za tři osoby jde o částku 23 952 Kč. V řízení před soudem prvního stupně zástupce žalobců vykonal 18 úkonů právní služby (příprava a převzetí žaloby, podání žaloby, vyjádření ze dne 23.3.2020, ze dne 1.9.2020, ze dne 16.12.2020, ze dne 11.1.2021, ze dne 12.2.2021, ze dne 9.4.2021, ze dne 18.5.2021, ze dne 28.5.2021, ze dne 2.8.2021 a částečné zpětvzetí žaloby ze dne 29.9.2021 a dále jde o účast zástupce žalobců při jednání soudu dne 15.5.2020, 3.9.2020, 14.1.2021, 11.3.2021, 1.6.2021 a 14.9.2021, čemuž odpovídá částka 431 136 Kč, ke které náleží 18 náhrad hotových výdajů po 300 Kč ve výši 5 400 Kč. K uvedenému nutno připočítat 6 x cestovné (dle specifikace ve spise obsažené) po 1 344 Kč, a náhradu za ztrátu času za 48 půlhodin po 100 Kč, celkem tedy 4 800 Kč (cestovné celkem 12 864 Kč). Celkově náklady za řízení před soudem prvního stupně jsou 449 400 Kč a po připočtení 21 % DPH, již je zástupkyně žalobců plátkyně jde o částku 543 774 Kč.
32. V řízení před odvolacím soudem vykonala zástupkyně žalobců dva úkony právní služby, v hodnotě 47 904 Kč, což spolu se dvěma náhradami hotových výdajů po 300 Kč a cestovné ve výši 2 928 Kč dává celkovou částku odvolacích nákladů 51 432 Kč, resp. 62 233 Kč s 21 % DPH.
33. S ohledem na shora uvedené odvolací soud (při dílčí změně napadeného rozsudku) za řízení před soudy u obou stupňů přiznal žalobcům proti neúspěšné žalované náklady řízení v celkové výši

606 007 Kč a tuto částku je žalovaná povinna žalobcům zaplatit do tří dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupkyně žalobců JUDr. Zorky Černohorské, advokátky v Příbrami.

34. V souvislosti s požadavkem na aplikaci § 150 o.s.ř. ve prospěch žalované odvolací soud předně připomíná, že žalobci mají v pozici věřitele proti státu coby dlužníku dlouhodobě nevypořádané restituční nároky, které jim byly postupně pravomocně přiznány shora označenými správními rozhodnutími. S ohledem na nevydatelnost původních pozemků jim vznikl nárok na vydání pozemků náhradních. Stát si následně sám stanovil ještě další podmínky nutné ke splnění již přiřknutého restitučního nároku, kdy i přes aktivitu žalobců v rámci veřejných nabídek se jim doposud nepodařilo restituční nárok vymoci, a to především pro obstrukční postup žalované při určování správné hodnoty odňatých a nevydatelných pozemků. Žalobci tak ani 30 let po uplatnění restitučního nároku, který byl uznán oprávněným, nedosáhli jeho splnění. Vše uvedené vede nutně ke specifickému pohledu na věc při rozhodování o náhradě nákladů řízení, kdy odvolací soud si je vědom toho, že rozhodnutí o náhradě nákladů řízení, tím spíše v restitučním řízení, nesmí být mechanické a formalistické, nýbrž musí, aby bylo možno je považovat za spravedlivé, zohledňovat všechny konkrétní okolnosti a širší souvislosti případu tak, aby vlastní rozhodnutí o náhradě nákladů řízení zohledňovalo všechny relevantní skutečnosti a aby představovalo logické ukončení a vyústění celého řízení (k tomu srovnej např. náleží Ústavního soudu ze dne 5.8.2009 sp.zn. I. ÚS 1310/09). Právě postoj státu jako dlužníka, 30 let neplní ani po 30 letech není schopen splnit svou povinnost a naopak jedná svévolně a nekorektním způsobem, který ve svém důsledku poškozuje věřitele, vylučuje jakékoliv úvahy o možném odepření nebo i jenom krácení práva žalobců na náhradu nákladů řízení

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je přípustné dovolání, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu, nebo která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o. s. ř.).

Dovolání je možné podat k Nejvyššímu soudu do 2 měsíců od doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni (§ 240 odst. 1 o. s. ř.).

České Budějovice 12. května 2022

Mgr. Miloš Pól v.r.
předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje Monika Hanušová.

Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 21.06.2022, ve výroku odst. III. vykonatelnosti dne 25.06.2022. Přípojení doložky provedla Alena Prášilová dne 11.07.2022.